

Cvičení č. 3 - Veřejné výdaje, mandatorní výdaje

1. Veřejné politiky jako nástroje vlády

- Jaké znáte funkce vlády (státu)?
- Jaké veřejné politiky spojené s veřejnými výdaji znáte?
- Dokážete tyto veřejné politiky seřadit (např. dle funkcí vlády)?
 - Pokud jste neměli MAKRO – v čem spočívá stabilizační funkce vlády?
 - Jsou výdaje na vysoké školství odrazem alokační nebo redistribuční funkce vlády?
 - Je dotace soukromému podniku (např. program „Kurzarbeit“) odrazem redistribuční funkce vlády?
- Má vláda i jiné nástroje dosahování svých cílů než jenom veřejné výdaje? (např. regulace, daňové výdaje, ...)

2. Jaká je cena veřejných politik (zde ve smyslu přímých nákladů VS, nikoliv ve smyslu distorze chování)

- Jaká je „cena“ veřejných politik v ČR (srovnání) – viz. Eurostat (2014)
- Nominální náklady versus relativní vyjádření
- 40 % HDP – co vypovídá tento ukazatel, proč je dobrý a proč špatný (viz minulý seminář), je to moc nebo málo? Co srovnání s ostatními zeměmi? Existují nějaké limity či úskalí takových komparací?
- (K) Historický vývoj veřejných výdajů
 - proč rostou (rostly)
 - identifikace příčin a faktorů
 - faktor technologické změny, demonstrační efekt, teorie prahových efektů, fiskální iluze, ...

3. Jak můžeme třídit veřejné výdaje?

- Proč se zabývat jemnějším tříděním veřejných výdajů a nestačí nám pouze údaj o podílu VV na HDP?
- Jaké možnosti třídění znáte nebo jste slyšeli?
 - Rozpočtová skladba – viz MFCR (2015a)
 - Typy / druhy členění
 - Příklady: které kapitoly znáte, které jsou největší, které druhy výdajů dominují, na které odvětví jde nejvíce veřejných výdajů
 - ESA95 X GFS 2001 – otázka aktuálního principu
 - Úroveň vlády – viz Konsolidační třídění dle rozpočtové skladby

Základy veřejných financí a veřejné správy – osnova cvičení

- COFOG – viz ČSÚ (2015), obdoba odvětvového třídění dle rozpočtové skladby
- Mandatorní X nemandatorní výdaje
- Datová část – viz MFCR (2015b)

4. Proč se zabývat mandatorními výdaji?

- Co jsou to mandatorní výdaje obecně, proč se vyjadřují, proč se začaly sledovat? Které veřejné výdaje byste hledali mezi mandatorními výdaji?
- Proč se vládám nedaří rychle snížit vládní deficit, co jim brání dramaticky snížit z roku na rok vládní výdaje? (odpověď na otázku není jednoduchá, nemá jenom jednu vrstvu, kterou chceme prezentovat. Opět viz první přednáška, kdy nabízíme možné odpovědi, se kterými nemusíte souhlasit, ale musíte být schopni zaujmout k nim stanoviska a obhájit si je)
 - Provázanost vládních agend – obtížně se škrťá
 - Vliv mezinárodních závazků a závazků plynoucích z národní legislativy
- Zajímají nás dva aspekty u mandatorních výdajů
 - Jejich současná výše – ideálně v poměru k celkovým výdajům nebo příjmům
 - Vývoj tohoto podílu v čase – pokud se dlouhodobě snižuje, nemusí být problém
- V čem je problém, pokud mandatorní výdaje dosahují např. 75 % veřejných příjmů a pokud tento podíl v čase roste? Pokuste se identifikovat následky vyplývající z této situace. Jak byste postupovali, pokud by podíl MV vůči VP byl příliš vysoký?
- Podívejte se do tabulky mandatorních výdajů na jejich jednotlivé položky (MFCR (2015c) a diskutujte, jak rozumíte jejich nejnámějšími položkám.

5. Referát: **Vliv pořádání OH na veřejné finance organizátorské země**

- Na základě ekonomických dat analyzujte dopady organizace OH (Londýn, Soči)
- Vyhodnoťte ekonomickou návratnost investic, vliv organizace OH na VEFI daných zemí v kontextu fáze ekonomického cyklu, ve kterém se země nacházela
- Jaké bylo zapojení soukromých investorů do projektu
- Identifikuje strategické cíle přínosů organizace OH a jejich naplnění
- Definujte hlavní prvky přínosů a hrozeb organizace OH pro danou zemi z hlediska VEFI

Základy veřejných financí a veřejné správy – osnova cvičení

6. (K) Jak nejlépe podpořit rodinu s nezaopatřenými dětmi?

- A proč ji vlastně podporovat?
- OK, chceme podpořit, možnosti, které se nabízejí:
 - Daňová forma podpory (odečitatelná položka ze základu daně nebo daňová sleva)
 - Dávková forma podpory (univerzální nebo selektivní přídavek na dítě)
 - Poukázka (stravenky na potraviny, oblečení, ... nebo (modernější) pre-paid kreditní karta)
- Diskutujte jaké výhody a nevýhody jsou spojeny s jednotlivými nástroji (klidně široce), v kterých situacích byste podpořili ten který nástroj

7. Doporučená literatura

- ČSÚ (2015) Výdaje vlády podle funkcí (COFOG). [online]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/rocnka/rocnkavyber.gov_c>
- Eurostat (2014) Total general government expenditure (tec00023). Online <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00023&plugin=1>>
- MF ČR (2015a) Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb. - Rozpočtová skladba pro rok 2014 - (s účinností od 1. ledna 2014). Online <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>>
- MF ČR (2015b) Příloha č. 1-3 k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2015. Dokument je součástí důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2015 – více zde <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=331&CT1=0>>
 - Příloha č.1 – Úhrnná bilance příjmů a výdajů SR; Celkový přehled výdajů podle kapitol SR
 - Příloha č. 2 – Ukazatele pro jednotlivé kapitoly SR
- MF ČR (2015c) Vývoj mandatorních výdajů. Online <www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=111372>

8. Odkazy k prozkoumání

- PSP ČR (2015) Zpráva k návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2015. Online <www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=111342>